

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 108/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 49Ek/506/2020 z 26. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu ako exekučného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal jej finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 49Ek/506/2020 v procesnom postavení povinnej, proti ktorej sa oprávnená (UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť) domáha vymoženía sumy 103 297,75 eur s príslušenstvom. Vo veci podala oprávnená návrh na vykonanie exekúcie 17. apríla 2020 na základe exekučného titulu – platobného rozkazu okresného súdu sp. zn. 29Up/667/2019 z 9. augusta 2019 (ďalej len „platobný rozkaz“).

3. V rámci prebiehajúcej exekúcie pristúpil súdny exekútor k vykonaniu exekúcie predajom spoluvlastníckeho podielu sťažovateľky na nehnuteľnostiach, ktorý súdny znalec ohodnotil na sumu 327 838,30 eur. Súdny exekútor vyhlásil 4. januára 2023 dražbu predmetných nehnuteľností sťažovateľky, ktorá sa mala uskutočniť 16. februára 2023. Príklep na dražbe nehnuteľností udelený nebol a dražba bola vyhlásená za neúspešnú z dôvodu, že na dražbu sa nedostavil žiadny záujemca.

4. Súdny exekútor preto 16. februára 2023 vyhlásil opätovnú dražbu nehnuteľností sťažovateľky, ktorá sa mala uskutočniť 28. marca 2023. Súdny exekútor udelil príklep pri opätovnej dražbe v spoluvlastníckom podiele sťažovateľky v jednej polovici oprávnenej, keďže urobila najvyššie podanie na predmete dražby v sume 246 000 eur. Podaním z 3. apríla 2023 súdny exekútor navrhol podľa § 148 ods. 1 Exekučného poriadku schválenie príklepu pri dražbe nehnuteľností. Návrh odôvodnil tým, že 28. marca 2023 uskutočnil dražbu nehnuteľností presne špecifikovaných v samotnom návrhu a udelil príklep vydražiteľovi – oprávnenej, ktorá urobila najvyššie podanie v sume 246 000 eur.

5. Okresný súd napadnutým uznesením námietky sťažovateľky proti udeleniu príklepu zamietol s odôvodnením, že sťažovateľka (a ani jej zástupca) nevzniesli námietky ihneď po udelení príklepu, a schválil príklep udelený súdnym exekútorom na dražbe predmetných nehnuteľností vo vlastníctve sťažovateľky v podiele jednej polovice konanej 28. marca 2023 do vlastníctva vydražiteľovi (oprávnenej), ktorý urobil najvyššie podanie v sume 246 000 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka ako prvé napáda samotný exekučný titul, teda platobný rozkaz, a dôvodí, že jej mal byť riadne doručovaný na jej adresu pobytu, a nie do elektronickej schránky, pretože poštu z nej nepreberala v presvedčení, že je schránka zrušená.

7. Sťažovateľka aj po tom, ako bol jej spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti vydražený oprávneným z exekúcie (veriteľom pohľadávky), predmetnú nehnuteľnosť užíva, keďže polovicu z nej vlastní jej bývalý manžel a sťažovateľka sa na základe súdneho rozhodnutia stará o ich dvoch ťažko postihnutých synov. V nehnuteľnosti je možný pohyb na invalidných vozíkoch, je vybavená pevne zabudovanými zdvíhacími a posuvnými zariadeniami a sťažovateľka so synmi si nevie zabezpečiť iné adekvátne bývanie. Žijú z minimálneho príjmu, poberá príspevok na opatrovanie synov, z čoho financuje aj podstatnú časť ich potrieb, a poskytnutie úveru je nereálne. Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru sťažovateľky *„výkon práva oprávneného z exekúcie v exekučnom konaní, v rámci ktorého došlo k predaju nehnuteľnosti, v ktorej si sťažovateľka spolu s jej ZŤP deťmi uspokojovala svoju základnú bytovú potrebu (a aj naďalej ešte uspokojuje vzhľadom na vyššie opísané skutočnosti), je v rozpore s dobrými mravmi. V predmetnej situácii predsa nemôže prevládať vlastnícke právo nad právom na ochranu obydlia rodiny s dvoma ZŤP deťmi. Sťažovateľka je presvedčená, že právo na ochranu obydlia rodiny s dvomi zdravotne ťažko postihnutými deťmi by malo mať prednosť za daných okolností pred vlastníckym právom vydražiteľa.“*. Výkon exekučného záložného práva predajom nehnuteľnosti na dražbe bol podľa sťažovateľky neprimeraný aj vzhľadom na výšku vymáhaného nároku. V návrhu na vykonanie exekúcie bola suma vymáhanej istiny 103 297,75 eur, avšak spoluvlastnícky podiel povinnej na nehnuteľnostiach bol znaleckým posudkom ohodnotený na sumu 327 838,30 eur, čo je viac ako

dvojnásobok dlžnej sumy sťažovateľky. Pritom vykonanie exekučného záložného práva predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný trvalý pobyt, má byť podľa ustálenej súdnej praxe výhradne spôsobom *ultima ratio* uspokojenia pohľadávky. Súd nemôže poskytnúť súdnu ochranu takému výkonu práva, ktorý je neprimeraný alebo sa prieči dobrým mravom.

8. Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že by jej mohlo aspoň čiastočne kompenzovať stres, neistotu a obavy, ktoré musela s celou rodinou dosiaľ v súvislosti s nesprávnym rozhodnutím súdu prežívať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

10. Podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je neprípustný.

11. Ústavný súd konštatuje, že z uvedeného vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je neprípustná z dôvodu, že sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súde. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

12. Ústavný súd zistil, že sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručou ústavnému súde 29. mája 2023 (vedenou na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1351/2023) domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu obydlia podľa čl. 21 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 49Ek/506/2020 z 26. apríla 2023. Zároveň požiadala v konaní pred ústavným súdom o ustanovenie právneho zástupcu. O predmetnej ústavnej sťažnosti rozhodol ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 339/2023-10 z 20. júna 2023 právoplatným 31. júla 2023 tak, že ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol a žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel. Ústavný súd sa zaoberal námietkami sťažovateľky, ktorými atakovala účelovosť opätovnej dražby s ohľadom na osobu oprávnenej ako vydražiteľa, ako aj námietkami, ktorými brojila proti exekučnému titulu. V tejto súvislosti za rozhodujúce považoval ustanovenie § 147 ods. 1, 2 a 3 Exekučného poriadku, ktoré upravuje podmienky na uplatnenie námietok proti udeleniu príklepu a ich vecné preskúmanie. Sťažovateľka, ako aj jej zástupca mali možnosť vzniesť námietky priamo u súdneho exekútora na opätovnej dražbe ihneď po udelení príklepu, keďže tak neurobili, záver exekučného súdu o zamietnutí námietok vyhodnotil ústavný súd ako legitímny, podporený relevantným zákonným ustanovením, a tým aj ústavne udržateľný. Ani záver exekučného súdu, ktorý sa napriek oneskorenosti podaných námietok vyjadril

k namietanej účelovosti exekúcie (osoba vydražiteľ'a) a nemožnosti sťažovateľky zúčastniť sa dražby osobne, ústavný súd nepovažoval za svojvoľný alebo arbitrárny. Poukázal na to, že žiadne zákonné ustanovenie nebráni tomu, aby vydražiteľom bol samotný oprávnený v exekučnej veci a zdôraznil, že *ratione materiae* sa predmetom ústavného prieskumu mohlo stať (ako to z ústavnej sťažnosti vyplývalo) len napadnuté uznesenie exekučného súdu o schválení udelenia príklepu v exekučnej veci, v ktorej je exekučným titulom platobný rozkaz, a nie samotný platobný rozkaz (navyššie touto argumentáciou sa exekučný súd zaoberal v štádiu rozhodovania o zastavení exekúcie).

13. Sťažovateľka sa neskoršou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2023, vedenou na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1709/2023, ktorá je predmetom tohto predbežného prerokovania, domáha porušenia v bode 1 označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru tým istým rozhodnutím exekučného súdu ako v ústavnej sťažnosti sp. zn. Rvp 1351/2023. Základ argumentácie sťažovateľky obsiahnutý v ústavných sťažnostiach je rovnaký, v predmetnej ústavnej sťažnosti je rozšírený o námietku primeranosti výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti, vychádza z totožných skutkových a právnych okolností, v oboch prípadoch sťažovateľka za porušovateľa označuje exekučný súd, ústavné sťažnosti smerujú proti tomu istému rozhodnutiu.

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o predmetnej ústavnej sťažnosti sp. zn. Rvp 1709/2023 vychádzal pri posudzovaní existencie prekážok konania zo stavu v čase predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti. Pri rozhodovaní preto zohľadnil skutočnosť, že v skoršej veci (Rvp 1351/2023) je konanie pred ústavným súdom právoplatne skončené, keď uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 339/2023-10 z 20. júna 2023 nadobudlo právoplatnosť 31. júla 2023 (aj keď v čase podania ústavnej sťažnosti sp. zn. Rvp 1709/2023 ešte právoplatné nebolo, pozn.). Prejednaniu tej časti neskoršej sťažnosti (sp. zn. Rvp 1709/2023), ktorá je identická so skoršou sťažnosťou (bod 12 odôvodnenia), tak bráni prekážka *rei iudicatae*.

15. V predmetnej ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. 1709/2023 je argumentácia sťažovateľky rozšírená o námietku primeranosti výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti, preto považoval ústavný súd za potrebné sa s ňou vysporiadať. V súvislosti s touto námietkou však musí ústavný súd konštatovať, že ide o námietku, ktorú mala sťažovateľka riadne a včas uplatniť v námietkach proti udeleniu príklepu. Exekučný súd rozhodujúci o schválení príklepu by tak mal povinnosť sa s takto uplatnenou námietkou náležite vysporiadať. Neuplatnenie uplatniteľnej námietky (vrátane tej, ktorá podlieha aj oficióznemu prieskumu) spôsobom, na ktorý by súd musel reagovať, a oproti tomu jej uplatnenie až ako námietky v ústavnej sťažnosti je procesne diskvalifikačné s konzekvenciou legálne definovanou v § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 588/2023).

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. V súvislosti s namietaným porušením základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľky smeruje k porušeniu základného práva na ochranu obydli. O prípadnom porušení týchto základných práv hmotného charakteru by však

bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením exekučného súdu a porušením základného práva sťažovateľky upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala do úvahy ani príčinná súvislosť s namietaným porušením uvedených základných práv a vzhľadom na to ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu